

Hoe Heyndric, Etsijtes, Lodewijc, dese drie, bereet waren om den camp te vechtene, ende hoe si die heeren ende vrouwen deden ter mueren ligghen om aen te siene die triumphbe vanden campe.

Dat .xcviij. capittel.

Als hem den dach verbaerde, so was Heyndric van Lymborch in die were, ende Etsijtes die coninc der ghelike, ende die coninc van Vrancrijc, Lodewijc. Elc was bereet om sijn partye te wederstane. Si baden die heeren ende die vrouwen dat si ter mueren gaen souden ende aensien dat ghevecht. Ende dyt deden die kersten princen om dat si te badt souden ghemoet¹ sijn int schouwen der liefster ligghende ter mueren. Aldus ghinghen si nae die poorte toe ende namen orlof aen die heeren ende vrouwen ende traden ter poorten uut, gemoet sijnde als leeuwen.

Die drie coninghen waren ooc versien, ende si namen orlof aen den soudaen van Babilonien, ende si ginghen ten crijte waert. Die soudaen met sinen broeder Demofoen die quamen achter met haren edelen om te siene hoe den camp vergaen soude. Het perck was ghestelt in drie plaetsen. Dat waren drie [p6vb] percken, ende elc perc hadde vier crijt waerders, twee vanden Kerstenen ende twee vanden heydenen. Dat waren vier, aen elcken hoec eenen, staende met een half lance in die hant.

Als dese .vi. heren aldus aen quamen, van elcke side drie, die kersten heren ghinghen elc bi sonder int perc: Heyndric int ierste perck, Etsijtes int tweeste perc ende die coninc Lodewijc int derde perc. Die coninc van Lubien ginc tegen Heyndric van Lymborch, die coninc van Capadocien ghinc tegen Etsijtes, die coninc van Lybra teghen den coninc Lodewijc. Doen dese heren aldus in[t]² crijt waren, die crijt waerders gaven elc een gelike haets[e],³ daer si ierst souden mede beghinnen. Dat was haer ierste wapene.

Heyndric van Limborch ghinc sinen man vroliken toe, dat een lust was diet aen sach. Si speelden beide meesterlic metter haetsen, mer Heyndric was des conincx van Lubien meester, want Heyndric sloech

---

1. ghemoet: geïnspireerd, gemotiveerd

2. Vorsterman 1516: in

3. Vorsterman 1516: haetsi: (strijd)bijl

hem sijn haetse uuter hant, so datse die crijt waerders schieden, ende si gaven elc een sweert in die hant van eender lencgden. Daer sloeghen si op malcanderen menighen swaren slach, so dat een lust was diet aen sach. Ten eynde so sloech Heyndric den coninck dat hi stont ende duselde, dat hem docht den hemel op sinen hals vallen. Heyndric die sach sijn lief ter mueren ligghen, so vele te meer c[o]uragien¹ hadde hi teghen sinen viant. Si gaven malcanderen menighen swaren slach. Ten eynden brocht Heyndric met sinen sweerde den coninc eenen so swaren slach dat hi viel in onmacht, ende Heyndric souden doot gheslaghen hebben, mer die crijtwærders schooten daer tusschen. Die twee kersten crijt waerders namen den coninc op als ghevanghen man, daer [q1ra] hi wel mede te vreden was, ende Heyndric beval dat si hem presenteren souden des keysers dochter, sijn lief. Die twee crijtwærders ghinghen ende deden dat hem bevolen was.

Als Eresebia dat sach, datmen haer presenteerde den coninc van Lubien, was si seer blijde, ende si dede den coninc bi haer ter mueren comen om dat hi sien soude hoe dander twee souden varen. Heyndric bleef noch daer buyten op tvelt.

Als die twee voldæen hadden, so ghinc Etsijtes ende die coninc van Capadocien te wercke. Elc aen veerde die haetse nae costume. Si sloeghen op malcanderen dattet tvier uut dat harnas spranc. Die coninc van Capadocien was seer vroom ende met allen cloec, dat Etsijtes ghenoch aen hem te doen hadde. Mer hi sloech sijn oghen op Margrieten van Lymborch so dat hi veel badt ghemoet wert, ende hy gaf den coninc eenen swaren slach dat hi hem den arm ontstucken sloech, ende hy viel ter aerden. Die crijtwærders schoten tusschen hem beyden, ende si namen den coninc op. Die coninc riep ghenade sijns lijfs. Etsijtes dede hem gracie ende sandt hem metten twee crijt waerders aen Margrieten van Limborch als ghevanghen man. Die crijtwærders deden dat hem belast was, ende si brochten den coninc bi Margrieten, die hem dede leyden in haer camer om dat hi ghequetst was, ende deden vermaken.

---

1. Vorsterman 1516: curagien

75
hi wel mede te vreden was. en heyn-
duc beual dat si hē presentere souden
des keyser's dochter sijn lief. Die twee
crystwaerders ghinghē en deden dat
hē beuolen was. Als eresebia dat sacht
datmen haer presenteerde den coninc
vā lubien was si seer blifde. en si dede
den coninc bi haer ter mueren comen
om dat hi sien soude hoe dander twee
soudē vare. heynduc bleef noch daer
biupten op welc Als die twee voldaen
hadden. so ghinc etsijtes en die coninc
vā capadociē te wercke. elc aē veerde
die haerte nae costume. si sloeghen op
malcanderen dattet roier wt dat har
nas spranc. Die coninc vā capadociē
was seer vroom en mer alle doer. dat
etsijtes ghenoch aen hē te doe hadde.
mer hi sloech sijn oghē op margrietē
van lymbouch so dat hi veel badt ghe
moet werr. en hy gaf den coninc eenē
swarē slach dat hi hē dē arm ontsue-
ken sloech. en hy viel ter aerden. Die
crystwaerders schotē tusschē hē bepē.
en si namen den coninc op. die coninc
riep ghenade sijns lijfs. Etsijtes dede
hem gracie. en sandt hē metten twee
cryst waerders aen margrietē vā lym-
bouch als gheuanghē man. Die cryst-
waerders deden dat hem belast was
en hi brochtē den coninc bi margrietē
die hē dede leyden in haer camer. om
dat hi ghequetst was en dedē verma-
ken. Die sondaen vā babilonien beet
sijnē hiepdel en seide. het is des diuels
werck. die kersten pincē hebbē die vic-
tonic. die coninc vā capadocien is ooc
verwonnē en wech gelept in die stadt
als gheuanghē man Demofoen sey-
de. broeder wat seyde ic v ist so niet co-
men. wacht die conic vā lpbria sal ooc
so varen ghi sulket sien. Metten sacht

demofoen op der muere daer sijn lief
psonia lach dies hi hē verblifde. en hy
gaf haer eē teekē mettē hoofde nūgē-
de te haer waert. Psonia mercket en
sacht. en si loech weder op hē. en etsij-
tes en heynduc die stonde bi malcand-
erē om te sien hoe lode wic die conic
varen soude teghen den coninc vā lpb-
ria. die malcanderē viomeliken aen
ghinghē metter haerten dat wel ghe-
duerde een viereendeel vā cender viē.
so dat si beide haer haerten ontsuckē
sloeghē. en aen veerde die swerden.
daer deen den anderē dapperlike me-
de touden en sloeghē datmen sacht co-
men ter aerde dat roode bloet aē bep-
de siden. Die coninc van lpbria bracht
eenē swaren slach op den coninc lode
wic. mer die coninc lodewic ontrade
die slach en hief sijn mes op. en sloech
den coninc vā lpbria op sijn hoofd dat
hi draepde gelijc eenē top dat hi stont
oft hi gheuallen soude hebbē. Die co-
ninc baerde sijn edelheyt en lieten be-
comen. Doē seide die coninc vā lpbria
ghi moecht wel sijn een vroom conic.
een edel man. wāt edelheyt heb op aē
mi bewesen. hadt ghi gewilt ghi hadt
mi moghē doode. en door dat ic mer-
ke v grote ghertouicheit en v grote
edelheyt so gheet ic my in uwē handē
geuanghē behoude mijn lijf en goet.
Doe sal ic ter liefden vā v dat kersten
gheloue aen veerde. en alle mijn volc
doen verreckē vā deser stadt Als dat
die conic lodewic hoorde wert hi ver-
blifē en seyde. men sal v dā doopen en
ick sal selue v peteren sijn. Aldus was
die conic ghesondē aen reliadone des
coninc lodewic lief. en haer ghepne
senteert als pisonier en gheuanghē
man. die danckelic vā jelpadone ont-

Washington, Library of Congress, Rosenwald Collection 1134, fol. q1 recto

Die soudaen van Babilonien beet sinen breydel¹ ende seide: “Het is des duvels werck! Die kersten princen hebben die victorie. Die coninc van Capadocien is ooc verwonnen ende wech geleyt in die stadt als ghevanghen man.”

Demofoen seyde: “Broeder, wat seyde ic u? Ist so niet comen? Wacht, die coninc van Lybra sal ooc so varen. Ghi sultet sien!”

Mettien² sach [q1rb] Demofoen op der mueren, daer sijn lief Ysonia lach, dies hi hem verblijde, ende hy gaf haer een teeken, metten hoofde nijgende³ te haer waert. Ysonia mercket ende saecht, ende si loech weder op hem. Ende Etsijtes ende Heyndric die stonden bi malcanderen om te sien hoe Lodewijc die coninc varen soude teghen den coninc van Lybra, die malcanderen vromeliken aen ghinghen metter haetsen, dat wel gheduerde een vierendeel van eender uren, so dat si beide haer haetsen ontstucken sloeghen ende aen veerden die sweerden, daer deen den anderen dapperliken mede touden⁴ ende sloeghen datmen sach comen ter aerden dat roode bloet aen beyde siden. Die coninc van Lybra bracht eenen swaren slach op den coninc Lodewijc, mer die coninc Lodewijc ontradt dien slach ende hief sijn mes⁵ op ende sloech den coninc van Lybra op sijn hoofd dat hi draeyde gelijk eenen top,⁶ dat hi stont oft hi ghevallen soude hebben. Die coninc baerde⁷ sijn edelheyt ende lieten becomen. Doen seide die coninc van Lybra: “Ghi moecht wel sijn een vroom coninc [ende]⁸ een edel man, want edelheyt hebby aen mi bewesen. Hadt ghi gewilt, ghi hadt mi moghen dooden. Ende door dat ic mercke u grote ghetrouwicheit ende u grote edelheyt, so gheef ic my in uwen handen gevanghen, behouden⁹ mijn lijf ende goet. Ooc sal ic ter liefden van u dat kersten ghelove aen veerden ende alle mijn volc doen vertrecken van deser stadt.”

---

1. breydel: teugel (van het paard)

2. Mettien: Terwijl hij dat zei

3. nijgende: een buiging makende

4. touden: sloegen (*MNW* s.v. TOUWEN)

5. mes: zwaard

6. top: tol

7. baerde: toonde, openbaarde

8. Ontbreekt in Vorsterman 1516.

9. behouden: met behoud van

Als dat die coninc Lodewijc hoorde, wert hi verblijt ende seyde:
“Men sal u dan doopen, ende ick sal selve u peteren¹ sijn.”

Aldus was die coninc ghesonden aen Zeliadone, des conincx Lodewijcx lief, ende haer ghepresenteert als prijsonier² ende ghevanghen man, die danckelic van Zelyadone ont-[q1va]fanghen was.

Demofoen gaf Heyndric een teeken als quansuys³ een groete, so dat die heeren van verre malcanderen aen riepen.

Die soudaen waende verwoeden dat hi also verloren hadde drie coninghen ende te voren twee. Dyt waren die vive vanden acht coninghen. Ende die twee crijt waerders quamen bi [hem]⁴ ende seyden hem hoe dat die coninc van Lybra beloofde kersten te werden. Dyes waende hi ontsinnen ende verwoeden van quaetheden.

Ter wijlen dat hi aldus tierde, so sprac Demofoen teghen Heyndric ende Etsijtes, ende Demofoen badt Heyndric dat hi hem Ysonia seer gueten wilde. Si beloofden hem, si soudent doen. Ende aldus schieden si vanden velde met grooter eeren, die drie princen. Die maechden⁵ quamen ter poorten ende ontgingense mit groter eeren ende weerden ende leydense alle drie te hove, ende twee verwonnen coninghen mede.

Als si te hove waren comen, so ghinc mi⁶ daer bedriven alle ghenoechte, ende die coninc Lodewijc seyde: “Ortsa, ghy heeren, ende ghi princen, hier is die coninc van Lybra, die prijsonier is, ende heeft gracie ende genade aen mi begeert. Voort is sijn meninghe ende sinen wille dat hi kersten werden wille ende sijn wet versmaden, gheloovende aen Jhesus Cristus, Schepper [des]⁷ hemelrijcx ende aertrijcx, gheboren van eender maecht. Dit sijn sijn woorden.”

Doen vraechde Heyndric: “Coninc ende here van Lybra, is dit u begeeren? Is dit uwen wille dat ghy wilt kersten werden ende u wet versmaden?”

---

1. peteren: doopvader

2. prijsonier: gevangene

3. als quansuys: gelijkend op, quasi

4. Vorsterman 1516: heyndric

5. Die maechden: Eresebia, Margrieta, (Ysonia) en Zeliadone

6. mi: men

7. Ontbreekt in Vorsterman 1516.

Die coninc antwoorde: “Ghi heeren, ghi princen, ic bidder omme, ende dat door die edelheyt die mi ghedaen is inden campe.”

Doen seyden si allen: “Het sal u gheboeren, ende men sal alle dinc doen bereyden in Sinte Soffijen Kercke, daermen u doopen sal, [q1vb] ende wi drie sullen u peters sijn. Margrieta ende Eresebia sullen sijn u peten.”¹

Die coninc was wel te vreden, ende men informeerden vast int kersten ghelove.

---

1. peten: doopmoeders

fanghē was. Demofocē gaf heynduc
 een tecken als quansyus een groete.
 so dat die heerē vā verre malkanderē
 aen riepen Die soudaen waende ver
 woeden dat hi also verlorē hadde die
 coninghē. en te voren twee. dyt warē
 die vint vande acht coninghē. En die
 twee crūt waerders quamen bi heyn
 duc en leyde hē. hoe dat die coninc vā
 lybia beloofde kersten te werde. dyes
 waende hi ontfinnē en verwoede vā
 quaechede. Ter wylē dat hi aldus tier
 de so sprac demofocē reghē heynduc
 en estutes. en demofocē badt heynduc
 dat hi hē psonia seer geueten wilde. si
 beloofden hē si soudent doe. en aldus
 schieden si vanden velde met groeter
 eeren die drie pincken. Die maechden
 quamē ter poortē en ontfingen se mit
 groeter eeren en werden. en leyden se
 alle die te houe. en twee verwonnen
 coninghē mede. Als si te houe waren
 comē so ginc mi daer bedruē alle ghe
 noechte. en die coninc lodewyc leyde.
 onsa ghy heerē en ghi pincken hier is
 die coninc vā lybia die prisonier is. en
 heeft gracie en genade aē mi degert
 voort is sijn meninghe en sijnen wille
 dat hi kersten werde wille en sijn wet
 verlimadē ghelouēde aen ihūs xpē
 schepper hemelrūc en aertrūc ghe
 boeren van eender maecht. dit sijn sijn
 woordē. Doen vracche heynduc con
 ninc en here vā lybia is dit v begeerē
 is dit uwen wille dat ghy wilt kersten
 werden en v wet verlimaden. Die con
 ninc antwoorde. ghi heerē ghi pinckē
 ic bidder ēme. en dat door die edelheyt
 die mi ghedaen is indē campe. Doen
 leyden si allen her sal v gheboeren. en
 men sal alle dine doē bereyde in sinte
 soffien kerke daermen v doopen sal

en wi die sullē v peters sijn. margrie
 ta en erefebria sullen sijn v peten. Die
 coninc was welte vrede. en men infor
 merden vast int kersten gheloue.
Hoe die coninc vā lybia ghe doopt
 was. en was gheheeten nae dē coninc
 lodewyc dien verwonnen hadde.

Dat. xcix. capittel.

In den nacht ghepasseert was
 en dē dach aen quā en alle dinc
 bereet was in sinte soffien kerke. en
 die bisschop met sijn abten en pielaerē
 daer was. so ontboot mi die heerē dat
 si bienghē soudē den persoon diemen
 deopen soude. dat was die coninc vā
 lybia die almoderlike naecht ghestele
 was in een oshaer en also ghebrocht
 in sinte soffien kerke. Heynduc gode
 wic en estutes quamē mit hare state
 achter. en daer nae die ionghe hepser
 inne erefebria ende margrieta ele met
 schonē state vā maechde en vrouwē.
 Als si allen in die kerke quamē daer
 was menich mensche om die doopin
 ghe te sien. Daer warē meer dā hon
 dert touseln al barnende met des co
 ninc wapē vā lybia. een blau mane
 int goudē velt. Men brocht dē naecht
 coninc met eenē witten siden mantel
 om hanghen aen die vonte daer mē
 hē belas. als hi aldaer belesen was so
 was hi ghestelt in die vonte daer hi in
 knielde heynduc estutes en lodewyc
 stonden aen die vonte. en erefebria en
 margrieta die stont by haer broedere
 tusschen erefebria en heynduc. Daer
 gaf men den coninc sijn doopselende
 sijn beles. en wert genarnt lodewyc
 nae dē coninc lodewyc vā vracche. Als
 dese coninc gedoopt was en sijn kerstē
 dom ontsaen hadde wert hy gheheet
 als een coninc toe behout. en hi ghinc

*Hoe die coninc van Lybra ghedoopt was, ende was ghebeeten
nae den coninc Lodewijc, dien ¹ verwonnen hadde.*

Dat .XCIX. capittel.

Als den nacht ghepasseert was ende den dach aen quam ende alle dinc bereet was in Sinte Soffijen Kercke, ende die bisschop met sijn abten en[de] prelaten daer was, so ontboot mi ² die heeren dat si brenghen souden den persoon diemen doopen soude: dat was die coninc van Lybra, die al moderlike ³ naeckt ghestelt was in een osbaer ⁴ ende also ghebrocht in Sinte Soffijen Kercke. Heyndric, Lodewijc ende Etsijtes quamen mit haren state achter, ende daer nae die jonghe keyserinne Eresebia ende Margrieta, elc met schonen state van maechden ende vrouwen. Als si allen in die kercke quamen, daer was menich mensche om die doopinghe te sien. Daer waren meer dan hondert tortsen al barnende met des conincx wapen van Lybra: een blau mane int gouden velt. Men brocht den naecten coninc met eenen witten siden mantel om hanghen aen die vonte, daermen hem belas. ⁵ Als hi aldaer belesen was, so was hi ghestelt in die vonte, daer hi in knyelde. Heyndric, Etsijtes ende Lodewijc stonden aen die vonte ende Eresebia, ende Margrieta die stont by haer broedere tusschen Eresebia ende Heyndrick. Daer gaf men den coninc sijn doopsel ende sijn beles, ende wert genaemt Lodewijc, nae den coninc Lodewijc van Vrancrijc.

Als dese coninc gedoopt was ende sijn kerstendom ontfaen hadde, wert hy ghecleet als een coninc toe behoort, ende hi ghinc [q2ra] tusschen sijn twee peten Eresebia ende Margrieten. Voor hem ghinghen hondert barnende tortsen. Die torts draghers waren al van eender cleedinghe. Heyndric ende Etsijtes ende die coninc Lodewijck quamen mit haren state achter.

Die coninc van Capedocien sach dese chierheit van desen princen die si deden den coninc van Lybra, [ende] ⁶ peynsde doe in hem selven:

---

1. dien: die hem

2. mi: men

3. moderlike naeckt: moedernaakt

4. osbaer: draagstoel

5. daermen hem belas: waar men gebeden over hem uitsprak.

6. Ontbreekt in Vorsterman 1516.

76
tuffche sijn twee peten eretiebia ende
margrietē. vooi hē ghinghē hōdert
barnende ronsen. die ronts diaghers
warē al vā ecnder deedinghe. heyn-
duic en enghes en die coninc lodewijch
quamē met hare stete achter. Die co-
ninc vā capedocien sach dese chierheit
vā desen princen die si deden dē conle
vā lybia pepinde doe in hē setuen en
waer mōnē gheslachte gheen sehan-
de ic aen veerde oordat herstē geloue
want ic sie ende merche dat hare god
stercker en crachtiger is dan onse ma-
mer oft alle ons godē. aldus bleef die
conic vāll tegē hē seluē santeferende.
Die heerē en die vrouwen quamē ter
salen. daer seer costelike geroet was.
ter eeren vanden ghedoopten coninc
die lodewijch hier. Dese lodewijch sandt
eenē bode int heyn aen sijn camerlinc
en dat was dat hy daer comen soude
en brenghē alle sijn iuweelen met hē
die hi daer hadde. die wel weert warē
een conincliche. Die bode nam den
brief vande conic. en hi liep nae theyn
toe. Die heerē ghinghē bancketeren.
eten en dūckē en goede chiere makē
wāt daer was wel waer mede. alsoot
tot sulchen houē vā eeren behoort te
sine. Ter wilsen dat si atē en dionckē
en violic waren. so werden die twee
ander coninghē daer hi ghehaelt om
dat si sien soude die ghenoechte en die
ghewoonte vande kerstnen heeren
si maecten makanderē violic. en dat
dooi dat schoon mindelic gesichte vā
den vrouwen Ter wilsen dat si aldus
violic warē so is die bode int heyn ghe-
romē. en is gheraect met viaghē aen-
den amerael den camerlinc vande co-
ninc van lybia die hi seer groete. Die
amerael camerlinc vracche dē bode

van wien dat hi quā. hi seide dat sal v
den brief wel verclaren. die amerael
camerlinc las dē brief. doe vant hi in
dē brief dat hi all die iuweelen gont en
siluer en gestreente vgaederē soude en
briengent in die stad. Het was wylte
op die noene dat alle die hepdene wa-
ren eten. ter wilsen heeft die amerael
camerlinc al vergaderē dat hem sijn
meester ontboot. en hi voer mentē bo-
de nae die stad toe. Als hi aē die poortē
te quam so quamen die wakers en si
lietē in. als si in die stad warē met
vi. mupillen diet gheslādē hadde reedē
si nae dat pallaps daer die heeren en
vrouwē noch saten ouer tafel in gro-
ter triumphen. Die amerael quā ter
salen in metten bode. als die heerē dē
amerael saghē waren si verwondert
Doen sepe die coninc vā lybia. heer
coninc lodewijchen verwoedert v niet
dit is mijn camerlinc die ic ontboden
hebbe. en belieuet hē hi sal bi mi bliuē
ende kersten werden. also ic ghedaen
hebbe. en latē ons afgoderhen v arē.
Als dat die amerael hoorde ter stōt so
antwoorde hi. wat v belieft ende wat
ghi begheert dat sal ic volbringhē. en
ic hebbe v ghebracht al v goet dat int
heyn was. vi. mupillere staender ghe-
laden. Die heeren dit horende sepen
heer coninc men salte doen ontladen.
en wilsen v een plaete die ghy hebbe
sul alleeng met uwen stete als ander
coninghē doen. Die coninc was dies
te vrede en her was also ghedaen. die
amerael was des sander daechs ghe-
doopt en kersten gedaen. en die conic
sant int heyn aen sijn volc. dat si sou-
den rupmen ende thupwaert reysen
elck daer hi behoorde. hi was daer hy
bliuē wilde. en waender eenighe dis

“En waert mijnen gheslachte gheen schande, ic aenveerde ooc dat kersten gelove, want ic sie ende mercke dat haren God stercker ende crachtiger is dan onse Mamet oft alle ons goden.”

Aldus bleef die coninc vast tegen hem selven fanteserende.¹

Die heeren ende die vrouwen quamen ter salen, daer seer costeliken ge-coect was ter eeren vanden ghedoopten coninc, die Lodewijc hiet. Dese Lodewijc sandt eenen bode int heyr aen sinen camerlinc, ende dat was dat hy daer comen soude ende brenghen alle sijn juweelen met hem, die hi daer hadde, die wel weert waren een conincrijcke. Die bode nam den brief vanden coninc, ende hi liep nae theyr toe.

Die heeren ghinghen bancketeren, eten ende drincken ende goede chiere maken, want daer was wel waer mede,² alsoot tot sulcken hoven van eeren behoort te sine. Ter wijlen dat si aten ende droncken ende vrolic waren, so werden die twee ander coninghen daer bi ghehaelt om dat si sien souden die ghenoechte ende die ghewoonte vanden kerstenen heeren. Si maecten malcanderen vrolic, ende dat door dat schoon, mindelic gesichte vanden vrouwen.

Ter wijlen dat si aldus vrolic waren, so is die bode int heyr ghecomen ende is gheraect met vraghen aen den amerael, den camerlinc vanden coninc van Lybra, die hi seer groete. Die amerael camerlinc vraechde den bode [q2rb] van wien dat hi quam.

Hi seide: “Dat sal u den brief wel verclaren.”

Die amerael camerlinc las den brief. Doen vant hi in den brief dat hi all[e]³ die juwelen, gout ende silver ende gesteente vergaderen soude ende brengent in die stadt. Het was juyste op die noene dat alle die heydenen waren eten. Ter wijlen heeft die amerael camerlinck al vergadert dat hem sijn meester ontboot, ende hi voer metten bode nae die stadt toe.

Als hi aen die poorte quam, so quamen die wakers, ende si lietense in. Als si in die stadt waren met .vi. muyllen diet gheladen hadden, reeden si nae dat pallays, daer die heeren ende vrouwen noch saten over tafel in groter triumphen. Die amerael quam ter salen in metten

---

1. fanteserende: in dubio

2. waer mede: overvloed van alles

3. Vorsterman 1516: all

bode. Als die heeren den amerael saghen, waren si verwondert.

Doen seyde die coninc van Lybra: “Heer coninc Lodewijck, en verwondert u niet! Dit is mijn camerlinc, die ic ontboden hebbe. Ende believet hem, hi sal bi mi bliven ende kersten werden, also ic ghedaen hebbe, ende laten ons afgoderijen varen.”

Als dat die amerael hoorde, ter stont so antwoorde hi: “Wat u belieft ende wat ghi begheert, dat sal ic volbringhen. Ende ic hebbe u ghebracht al u goet dat int heyr was: .VI. muylletten staender gheladen.”

Die heeren dit horende, seyden: “Heer coninc, men salse doen ontladen ende wijzen u een plaetse die ghy hebben sult alleene met uwen state, als ander coninghen doen.”

Die coninc was dies te vreden, ende het was also ghedaen.

Die amerael was des sander daechs ghedoopt ende kersten gedaen, ende die coninc sandt int heyr aen sijn volc dat si souden ruymen ende thuyswaert reysen, elck daer hi behoorde. Hi was daer hy bliven wilde. Ende warender eenighe die [q2va] kersten werden wilden, dat si dan in die stadt comen souden, hy soudese doen doopen ende kersten maken ende gheven hem goet om bi te leven.

Den meesten hoop reysden nae huys. Een deel quammer by den coninc, dien¹ lief hadden, ende die werden al kersten gedaen in Sinte Soffijen Kercke.

---

1. dien: die de koning

kersten werde wílden dat si dan in die
stade comē soude hy soude doē doo-
pen en kersten maken. en gheuen hē
goet om bite leuen. Den meestē hoop
reysde nae huys. een deel quāmer by
de conic dien lief hadde. en die werde
al kerste gedaē in sinte soffien kerke
Hoe die soudaen en die ander drie
coninghē ton vrede warē datter volc
wech trac. en di haer hiedē conic was
kersten ghewordē. en watter af quā.

Dar. C. capitel.

Als die soudaen vā babilonien
af ghinghē. en dat die conic vā lybia
kerstē ghewordē was so was hīscer
ton vrede en onghemoet. hī veruloet
te alle sijn goden dat si hem ghedaen
hadden desen groten spijt. en hī septe
o amynūus neue ic duchte dat ghi nē
mermeer en sult ghebuijchē des he-
lers dochter. Doen wasser een astro-
nimus en hī septe. heere soudaen die
teckenē des hemels en bewijscen v an-
ders niet toe dan plaghen nae der ba-
taelgen. god heeft sinē standaert vā
v geheert. en saturnus indē accident
met scouio die bewijst v plaghē. ende
die conelinge toe comēde. so dat ghy
en al v lieden sult binuen sonder victo-
rien. Als amynūus dat hoorde werdt
hī roornich en sloech den astronimus
sijn hoost af en septe. ghy siet dat wel
maer ghi en saecht niet dat ghi so nae
v door waert. Demofoen dat siende
seide neue het is quaet dat ghi doet. en
ic blifs bi sinē woordē dat wjer al bli-
uen sullen oft ten most anders comē.
wāt wi crēghen deen fortune op dan
der. en verlieten os volc en weic niet
hoe. Die coninc van monbiant septe
het is waer. so dede die coninc vā trac

kouwē en die conic der moten waer
beter dat wi strit en velt namē ridder
oft niers man dan wi aldus ligghe
en tuchē en verlieten al schietende os
volc en ons goet. Doē dat die soudaē
hoorde seide hī. ghi herē ghi coninghē
ic kenne dat waer is. mer ofte wterst
soudē aen die kersten pincen en dede
hē vraghē of si die vier coninghē niet
en woude laten verrantloceren en
dat wíse loften. en hē hiedē bescheptē
dach en velt. Dien raet docht hē allen
seer goet. en si septe te samē wi bliuen
der wel bi. en doen oudineerdē si twee
ambassaten dier reysen souden. deen
was amynūus en dander her demo-
foen. Dit waren die twee ambassatē
en die namē den last aen die meisse
te doen wel en eerlic. hī repte hē seue
chierlikē toe sonder wapē mer schonē
costelikē habijte om in die stad te ga-
ne. Demofoen die ghinder gaerne.
en dat om te sien en te spreken psonia
van salenten. aldus namē dese twee
oulof aendē soudaen. en aen die conin-
ghen en ameralen. si ginghē ter stede
waert daer si niet verre af en waren
Als si so nae die stad quamē datse die
wakers saghē staken si hare hoet op
dat was een teckē dat mēle niet schie-
ten en soude. en dat si begheerden die
heeren te spreken. Als dat die wakers
saghen quamē si ter poortē waert en
vraechden wat si begheerden. Si se-
den dat si spreke woude heynidic vā
lymborch dē ruwaert des lants. Doē
waer een ridder ter nuere ende die
kende demofoe en septe. ghi wakers
ontsluyt die poorte. laet die heeren in-
comen. ic salle seppen by heynidic den
ruwaert en bi alle die heeren en vrou-
wen. Die wakers ontslotē die poortē.